

Arc Gòtic de Sant Adrià

Sant Adrià de Besòs

Ubicació

Comarca: Barcelonès
Lloc/Adreça: La Catalana - Avinguda de Pi i Margall
Alçada: 8

Coordenades:

Latitud: 41.42889377044
Longitud: 2.2123905986014
UTM Est (X): 434192
UTM Nord (Y): 4586669

Classificació

Número de fitxa 08194 - 4
Àmbit: Patrimoni moble
Tipologia Element urbà
Estil / època: Medieval Gòtic
Segle XIV-XV
Estat de conservació Bo
Protecció Legal
Observacions protecció: BCIL (944-I, Acord de Ple del 23/01/2003).
Número inventari Si (IPA)
Generalitat i altres inventaris
Accés Fàcil
Ús actual: Simbòlic
Titularitat Pública
Titular: Ajuntament de Sant Adrià de Besòs (Plaça de la Vila, 12 - 08930)
Autoria de la fitxa Equip de treball de l'Arxiu Municipal de Sant Adrià de Besòs "Isabel Rojas Castroverde" (ASAB)
Data de registre de la fitxa: dl., 06/11/2017 - 01:00
Data de la darrera revisió: dv., 07/05/2021 - 01:00

Descripció

Portalada gòtica tallada en pedra de Montjuïc, d'11 metres d'alçada i 7 d'amplada. Està formada per dos brancals, una llinda plana i un arc apuntat. Els brancals estan constituïts per un sòcol llis, sobre el que es recolzen una successió de pilastres, de fust semicircular, amb bases gòtiques i capitells amb ornamentació de motius vegetals i animals i també per rostres humans. El carregament de l'arc coincideix amb els àbacs dels capitells, i està constituït per una imposta motllurada continua de brancal a brancal i per sobre de la llinda plana. L'arc és ogival i està destacat amb arquivoltes.

Observacions:

Es tracta de la portada de l'església del convent del Carme, de l'ordre mendicant dels carmelites calçats del carrer del Carme de Barcelona que es devia construir entre 1293 i 1381. L'any 1835 el convent fou assaltat i cremat pels grups revolucionaris. El 1838 es va cedir l'espai del convent per situar-hi la universitat. Al 1873 la universitat es va instal·lar al nou edifici construït per a tal fi. Aleshores es va enderrocar el convent i la portada es traslladà a la finca de cal Tondo de Sant Adrià. El 1968 la finca, amb les obres de l'autopista A-19, queda situada entre els dos ramals d'aquesta via. El 1991 es fan les obres de la ronda del Litoral, es restaura i es trasllada al seu emplaçament actual. El 1997 es declara símbol d'identitat del municipi, a petició del Col·lectiu de Dones de Futur de Sant Adrià de Besòs.

Història

Hi ha diverses interpretacions sobre l'origen i trasllat de l'arc a Sant Adrià de Besòs. Es desconeix l'arquitecte, tot i que podem afirmar que en la darrera etapa gòtica hi va intervenir Guillem Abiell, arquitecte del segle XV conegut per participar en la construcció de diferents esglésies de Barcelona. Segons Josep Rovira i Costa el portal gòtic prové del Convent de Trinitaris Calçats, situat entre els carrers Lleona i Ferran de Barcelona, el qual va ser incendiat el 1835, i ja no es va reconstruir a conseqüència de la implantació de les lleis desamortitzadores de Mendizábal. Els propietaris van vendre fragments arquitectònics a col·leccionistes. D'aquesta manera, molts particulars van comprar els enderrocs artístics, entre ells el senyor Manuel Moragues, qui va vendre aquest arc, posteriorment, al senyor Juli Parellada, responsable del seu trasllat a uns terrenys que tenia prop de la carretera de Mataró, al costat de l'antiga masia Cal Tondo. Segons sembla explicar una llegenda local, en aquell indret tindria lloc un duel del qual sortiria sa i estalvi i volgué deixar constància del seu penediment construint una església en el mateix lloc. Tot i així, va morir just muntada la porta, sense temps de construir-la, i va ser llavors quan els terrenys van passar a ser propietat del senyor Antoni Rocamora, amb el qual la porta va seguir més d'un segle. Després va passar a mans del senyor Antoni Serra, marquès de Moragues. A finals de la dècada del 1980 el disseny i construcció de la ronda Litoral van afectar els terrenys on s'emplaçava l'arc. Per salvar-lo, la Càtedra Gaudí va oferir la possibilitat de situar-lo als seus jardins de Can Güell. Llavors, es van publicar un allau d'articles a favor de la preservació de l'element i s'encarregà a l'arquitecte Joan Bassegoda i Novell el desmuntatge, la restauració i la reinstal·lació del portal gòtic en el nou emplaçament. La inauguració de la nova ubicació de l'arc de Sant Adrià es va realitzar l'any 1993. Des d'aleshores ha esdevingut un símbol de la ciutat.

Bibliografia

ASAB (1) UI. 10.695, exp. 3. ASAB (2) UI. 696, exp. 37, 38. BELLOSTES, J. i ARNAU, N. (2002): Catàleg de béns culturals d'interès local del municipi de Sant Adrià de Besòs. MARTÍ, J. M. i ALARCÓN,

J. i ROYO J. (coord.) (2013): Mil anys fent camí. Sant Adrià de Besòs. Parròquia, baronia i priorat. Viure Sant Adrià. Butlletí d'informació municipal. Núm. 1 (II Època), 1989 (1989-1990). Viure Sant Adrià. Butlletí d'informació municipal. Núm. 20 (II Època), octubre 1991.
<http://www.poblesdecatalunya.cat/element.php?e=1910>

